

Agenda Werkgroep Onderwijssemantiek

Datum: 20 mei 2026

Aanwezig:

Afwezig:

Agenda en stukken te vinden in:

[2026-05-20 Werkgroep Onderwijssemantiek](#)

Agenda:

1. Mededelingen/aanvullingen op agenda/verslag en acties
2. Wijzigingsverzoek 8 – toevoegen/aanpassen begrippen leerweg, profiel, schoolsoort, bovenbouw en onderbouw
3. Voorstellen voor Leermateriaal, Leermiddel en onderwijsmateriaal
4. Operatie Stofkam – losse eindjes
5. Aangepaste spelregels/attributen op de ROSA wiki
6. URI-strategie voor ROSA Begrippenkader
7. Proces en formulieren
8. Update Standaardisatie werkgroep NL-SBB
9. Update Onderwijsbegrippen.nl
10. Status FORA Begrippenkader
11. Lopende zaken
12. W.v.t.t.k.

1. Mededelingen/aanvullingen op de agenda/verslag en acties

Terugkoppeling gesprek met SLO van 12 mei j.l. (waaronder wijzigingsverzoek 007 in [Wijzigingsverzoeken](#)).

2. Wijzigingsverzoek 8 – toevoegen/aanpassen begrippen leerweg, profiel, schoolsoort, bovenbouw en onderbouw

Zie het wijzigingsverzoek [008 - toevoegen-aanvullen van begrippen Schoolsoort, profiel, leerweg, onderbouw, bovenbouw.xlsx](#)

Dit hadden we wel al zo besproken maar nog niet doorgevoerd in het begrippenkader. Omdat we bezig zijn met een FORA Begrippenkader is er nu voor gekozen om deze domeinbegrippen die allemaal een specifieke definitie hebben gekregen die alleen geldt voor het vo in dat begrippenkader dan ook op te nemen. Dan kunnen we eventueel ervoor kiezen om ze in het ROSA Begrippenkader over te nemen of een begrip daar op te nemen met een meer generieke definitie.

[schoolsoort](#)

[leerweg](#)

[onderbouw](#)

[bovenbouw](#)

[profiel](#)

NB de URI is nu gebaseerd op het voorstel dat verderop besproken gaat worden en kan nog aangepast worden.

3. Voorstellen voor Leermateriaal, Leermiddel en onderwijsmateriaal

Vorige keer al ter sprake gekomen, dat de beschrijvingen van leermateriaal, leermiddel en onderwijsmateriaal niet helemaal klopten (voorbeelden en toelichtingen en in mindere mate ook de definities). Deze begrippen worden ook gebezigd bij Edu-V en ook daar behoeven ze een eenduidige beschrijving.

De volgende aanpassingen zijn nu voorgesteld:

Leermiddel

- Zie: <https://rosa-begrippenkader.wikixl.nl/index.php/Begrip:44ef2c14-0381-4fce-8728-2445c2c817f0>
- Definitie: Een middel dat is samengesteld uit leermateriaal en gebruikt wordt bij het uitvoeren van leeractiviteiten.
- Toelichting: Leermiddelen kunnen op zichzelf staan of onderdeel zijn van een set die onder bepaalde condities verkregen en gebruikt kan worden. Hetzelfde leermateriaal kan in verschillende leermiddelen (her)gebruikt worden.
- Voorbeelden: lesboek, digitale leeromgeving, werkboek

Leermateriaal

- Zie: <https://rosa-begrippenkader.wikixl.nl/index.php/Begrip:339922f6-1601-481b-a740-2e6f18dcded4>
- Definitie: Content die als leerstof of leerinhoud gebruikt kan worden in het onderwijs.
- Toelichting: Leermateriaal kan op zichzelf staan en als zodanig gevonden en gebruikt worden. In een les- of leerplan kunnen verschillende leermaterialen met elkaar gecombineerd en gearrangeerd worden tot een samenhangend geheel. Leermateriaal is content en dus niet fysiek materiaal, dat laatst wordt geschaard onder onderwijsmateriaal.
- Voorbeelden: theorieblok, opdracht, toetsitem

Onderwijsmateriaal

- Zie: <https://rosa-begrippenkader.wikixl.nl/index.php/Begrip:A297fcf5-27c7-4b83-acde-11027899c6dc>
- Geen grote aanpassingen, op het schrappen van een voorbeeld na en het leggen van relaties met de andere begrippen.

Aan de werkgroepleden wordt gevraagd of deze beschrijvingen nog aanpassingen moeten krijgen.

Maarten heeft daarnaast ook gekeken naar andere aanpalende termen. Nav daarvan vragen we ons af hoe een methode of leer methode past in de bovenstaande concepten. Zijn leerstof, leerinhoud en leerstof aanduidingen voor hetzelfde concept? Zo ja, wat is dan de voorkeursterm? En hoe zich dat verhoudt tot 'leermateriaal' enerzijds en anderzijds tot 'lesplan' en 'leerplan'. Het zou wel mooi zijn als we hier een goed doortimmerd informatiemodel voor kunnen maken waar alle termen en hun

onderliggende concepten (begrippen) helder worden uitgelegd en ook gepositioneerd ten opzichte van elkaar.

4. Operatie Stofkam – losse eindjes

Operatie Stofkam is zoals de vorige keer al aangegeven afgerond. Er zijn nog wel een paar losse eindjes waarover we een knoop moeten doorhakken.

Er is een drietal collecties toegevoegd:

- Architectuurbegrippen
- GIV-begrippen
- Domeinbegrippen

Eerst hadden we deze collecties als begrip opgenomen en andere begrippen daaraan gerelateerd. Die relaties hebben we verwijderd omdat het alleen maar verwarrend was zoveel algemene relaties te hebben aan een enkel begrip. De begrippen zijn er nog wel:

- [Domeinbegrip](#)
- [GIV-begrip](#)
- Architectuurbegrip was al geen begrip in het begrippenkader

En Jacob en Brian hebben ook zo hun bedenkingen bij het hebben van de collecties. Die collecties zijn:

- a. niet volledig, niet elk begrip is ondergebracht in 1 van deze 3, en
- b. de collecties hebben geen toegevoegde waarde voor een bepaalde context (er is geen echte afnemer / eigenaar).

Vragen aan werkgroep:

- Kunnen we deze begrippen helemaal verwijderen of moeten we ze de status Vervallen geven? Voorstel is om deze begrippen nu helemaal te verwijderen uit het begrippenkader omdat ze weinig toevoegen en ook niet echte begrippen zijn.
- Kunnen we de collecties schrappen?

5. Voortgang spelregels/attributen aanpassen aan NL-SBB

Met de introductie van NL-SBB betekent dit dat we ook onze Spelregels in de NORA daarop moeten aanpassen, zie: https://rosa.wikixl.nl/index.php/Spelregels_ROSA-begrippen. Dit is inmiddels gedaan.

Vraag aan de werkgroep:

- Kunnen we de teksten zo laten vaststellen of zijn er nog wijzigingen nodig.

6. URI-strategie voor ROSA Begrippenkader

In de laatste versie van de Begrippenmanager kunnen we zelf de URI voor een begrippenkader en voor een begrip opstellen. Hier moeten we nu ook snel een definitieve keuze voor maken zodat we een stabiele URI hebben die door andere partijen gebruikt kan worden in verwijzingen.

We volgen hierbij de richtlijnen van https://www.pldn.nl/wiki/Concept_URI-strategie .

Het aanbevolen patroon voor http-URI's is:

`http://{domain}/{type}/{concept}/{reference}`

We stellen daarom het volgende voor:

<https://data.onderwijsbegrippen.nl/id/begrippenkader/ROSA-Begrippenkader/>

Bij een begrip komt er dan zo iets als:

<https://data.onderwijsbegrippen.nl/id/begrippenkader/ROSA-Begrippenkader/id/begrip/2c036bc1-782f-4339-baa7-97c487bfa20d>

Het {type} geeft aan om wat voor soort URI het gaat. Dit kan zijn:

- 'id' - identifier van een object (individual/instance) in een register.
- 'doc' - documentatie (metadata) over het object in het register.
- 'def' - definitie van een term in een ontologie.

Vragen/besluiten voor de werkgroep:

- Keuze voor "id" voor zowel begrippenkader als begrip, want het gaat om een identifier van een begrip wat er daarna als GUID komt. Voor een begrippenkader is de id van een begrippenkader zijn naam (ROSA Begrippenkader of FORA Begrippenkader).
- Gebruiken we wel of niet hoofdletters in de identifier van een begrippenkader? Dus ROSA-Begrippenkader of rosa-begrippenkader?

Uiteraard kan elke partij haar eigen keuze maken, dit hoeft dus niet te gelden voor de begrippenkaders van DUO, SLO of van wie dan ook. Maar we zijn wel benieuwd naar de URI-strategie die DUO heeft op dit vlak.

Vwb het ROSA Begrippenkader en FORA Begrippenkader moeten we met ArchiXL wel nog afspreken waar dan de URI van deze begrippenkaders naar toe routeert. We hebben in principe 3 opties:

1. Routeren naar onderwijsbegrippen.nl en daar ook alle begrippen tonen met alle statussen minus de status In bewerking.
2. Per begrippenkader laten routeren naar een eigen plek, dus ROSA Begrippenkader naar de ROSA wiki, FORA Begrippenkader naar de FORA wiki.
3. Routeren naar de Begrippenmanager.

Jos en Jacob gaven aan dat logisch is dat we de URI altijd routeren naar de bron. Wat is de bron? Is dat in ons geval de Begrippenmanager-omgeving. Die omgeving is ook vrij te benaderen is. Voordelen:

- Alle begrippen zijn via de URI dan te vinden ook de begrippen die nog "in bewerking" zijn en die niet op andere plekken zichtbaar zijn (ROSA Wiki, onderwijsbegrippen.nl) omdat we daarvoor met goede redenen gekozen hebben.
- De Begrippenmanager is stabiel qua omgeving, publicatiekanalen wellicht minder.

In de expertgroep NORA Begrippenkader zijn er sterke argumenten gekomen om de URI's te routeren naar de BegrippenXL-omgeving (dus dat zou zijn naar onderwijsbegrippen.nl voor het onderwijs). De volgende argumenten werden genoemd:

- BegrippenXL biedt meer mogelijkheden voor het delen en uitserveren van begrippen (ook via linked data etc.), die je in de Begrippenmanager niet hebt.

- De omgeving past qua look-and-feel, navigatie en andere functionaliteiten ook meer bij waar je een externe gebruiker naar toe wil leiden.
- Voor die eindgebruiker zijn alle mogelijkheden van de beheeromgeving niet echt relevant en het kan zelfs verwarrend zijn als die daar mee geconfronteerd wordt.
- En de Begrippenmanager en BegrippenXL komen tzt in één omgeving waarbij het ene deel het beheerdeel is en het andere deel het publicatiedeel.

Vragen aan werkgroep:

- Waar routeren we de URI heen (dus naar welke URL van welke omgeving)?
- Wat zijn de plannen van DUO hiervoor?

Sowieso moeten we wel het volgende doen:

- De URL van de begrippenmanager (nu nog: <https://rosa-begrippenkader.wikixl.nl/index.php/Hoofdpagina>) moet aangepast worden naar iets als: beheer.onderwijsbegrippen.nl, omdat we niet alleen het ROSA Begrippenkader daarin beheren maar ook FORA Begrippenkader.
- Het ROSA logo vervangen door iets met onderwijsbegrippen daarin om dezelfde reden als hierboven genoemd. Dat sluit ook aan bij de generieke dienst die Kennisnet wil leveren.

7. Proces en formulieren

Vorig jaar was dit al een actiepoint voor Jos en Brian en tussentijds is er wel een versie van deze documenten besproken maar dat was nog voor de overgang naar NL-SBB. Omdat die op stapel stond hebben Jos en Brian gemeend om daarna pas de documenten af te gaan maken en meteen die aanpassingen daar in door te voeren. Maar dat bleef natuurlijk rond de jaarwisseling liggen. Maar nu zijn de laatste puntjes op de i gezet. Zie: [Proces en formulieren](#)

Daar staat een uitleg over het proces en een tweetal formulieren. Het formulier voor een begrip (of een paar begrippen) is redelijk eenvoudig van opzet. Voor een begrippenset is het formulier een stuk uitgebreider, misschien wel te uitgebreid, maar we willen niet zomaar elk verzoek zonder goede achtergrondinformatie beoordelen. Een eigen begrippenset (als collectie of zelfs als eigen begrippenkader gepubliceerd) moet wel herkenbaar zijn voor anderen en ook toegevoegde waarde hebben:

Vragen aan de werkgroep:

- Kunnen de documenten zo gepubliceerd worden?
- Vwb het formulier iz Begrippensets: is dit qua vragen behapbaar of zouden we het moeten inperken? Liefst dan ook met voorstellen daartoe.

8. Update Standaardisatie werkgroep NL-SBB

De laatste werkgroep is niet doorgegaan. Wel is het volgende aangekondigd:

Er is een datum geselecteerd voor het NL-SBB evenement. Dit is woensdag 24 juni, van 12:00 tot 17:00.

Dit is nog niet verder aangekondigd maar we vragen jullie alvast deze datum te reserveren én om mee te denken over het programma.

Er zijn al enkele mooie ideeën in de maak, zoals:

- Workshop *Maak je eigen/eerste begrippenkader*
- Workshop *Adopteren van begrippen*
- Workshop *Relaties leggen tussen begrippenkaders*
- Maar ook concrete toepassingen van NL-SBB zoals voor het analyseren van wet- en regelgeving.
- Ook wordt er nog gekeken naar de mogelijkheid om een gezamenlijk programma met MIM te vormen.

9. Update Onderwijsbegrippen.nl

Deze is nu gesynchroniseerd met het ROSA Begrippenkader vanuit de Begrippenmanager:

<https://onderwijsbegrippen.nl/rosa/nl/>

Er is echter nog geen dagelijkse automatische synchronisatie (we kunnen het wel zelf handmatig starten) en er zijn verder nog enkele onvolkomenheden ontdekt en gerapporteerd (die ook in het NORA Begrippenkader voorkomen). Voorlopig is er dus nog werk aan de winkel bij ArchiXL voordat we een volgende stap kunnen maken.

Verder moet de selectie uitgebreid worden met begrippen met een andere redactionele status dan alleen 'Vastgesteld' (dat zijn alle statussen op die van "in bewerking" na).

De openstaande issues en wensen staan in: [2026-03-20 Openstaande requirements Begrippenmanager, ROSA wiki en onderwijsbegrippen.docx](#)

10. Update FORA Begrippenkader

Maarten heeft geëxperimenteerd met hoe hij dit gaat aanpakken. In de Begrippenmanager kan je nl. een begrip in twee of meer begrippenkaders plaatsen zodat je maar 1 keer de beschrijving hoeft te maken en niet hoeft te kopiëren. Dat heeft echter een belangrijke keerzijde:

- Het begrip heeft maar 1 URI. Een begrip uit het ROSA Begrippenkader dat nu ook in de FORA wordt gebruikt verwijst via de URI naar het ROSA begrippenkader, terwijl je misschien liever vanuit FORA-oogpunt een eigen verwijzing zou willen hebben naar het FORA Begrippenkader.
- Redactionele gegevens (status, wijzigingsnotitie, begin geldigheid etc.) gelden voor maar 1 begrippenkader terwijl deze gegevens voor een ander begrippenkaders anders kunnen zijn.

Om die reden willen we deze feature dus niet gaan gebruiken voor de begrippenkaders die we in de Begrippenmanager (gaan) beheren.

Het alternatief is Adoptie, maar zolang daarvoor nog geen landelijke best practice is afgesproken en er dus ook geen technische ondersteuning is, is het kopiëren van een begrip voorlopig de enige manier om dit te kunnen doen. In de 'relaties buiten het begrippenkader' kan je dan met de relatie 'is exact overeenkomstig met' verwijzen naar het begrip in het begrippenkader waarvan je het vandaan hebt geadopteerd.

Om deze redenen gaat Maarten zich nu eerst richten op de domeinbegrippen die alleen voor het Funderend onderwijs van toepassing zijn. Die krijgen dan een URI behorende bij het FORA Begrippenkader en zullen uit het ROSA Begrippenkader verwijderd worden (ze kunnen later altijd weer geadopteerd worden als daar toch behoefte aan is).

11. Update lopende zaken

- Update SLO-begrippen. Nog geen voortgang. Zoals in het verslag al staat, is er een afspraak op 12 mei met SLO over dit en andere onderwerpen.
- Wijzigingsverzoek 005 - Toevoegen begrippen mbt Toetsen en examineren. Afhankelijk onder meer van overleg met SLO. Wordt meegenomen met de update vanuit SLO.
- Update van de collectie Toegang – De eerste set van IAM-begrippen uit het NORA Begrippenkader zijn toegevoegd aan het ROSA Begrippenkader. Met de Edustandaard werkgroep Toegang moet nog bekeken worden of er nog aanvullende begrippen nodig zijn in deze collectie of dat er begrippen uit de collectie geschrapt kunnen worden.
- IBP-begrippen verder gaan uitwerken en toevoegen. Maarten heeft al een eerste inventarisatie gemaakt: [IBP-begrippen.xlsx](#). We zoeken een actiehouders om dit verder op te pakken. Bij de NORA is hier ook nog geen werkgroep mee bezig
- Tonen van altilabels op de ROSA Wiki met verwijzing naar prelabel. Deze functionele wens ligt bij ArchiXL, maar deze zal pas geïmplementeerd worden als de aanpassingen op BegrippenXL (en daarmee ook onderwijsbegrippen.nl) zijn afgerond.

12. W.v.t.t.k.

Om over na te denken voor de volgende keer: willen we als werkgroep voor MIM en NL-SBB onderwijsprofielen als standaard registreren bij Edustandaard?